

FALTA
PAGINA

FALTA
PAGINA

UNA HISTORIA VERGONYOSA

s lo cás, que dos empressaris de teatros de Barcelona se 'n ván aná á Madrid per lograr, cada un pel seu teatro, la privativa de representar aquesta temporada en nostra capital una sarsuela en un acte que encara s'habia d'estrenar; com aquell que 's va vendre la pell de l'ós, avans de cassarlo.

Los autors madrilenys, que van veure vení als empressaris prengueren la determinació, que no 'ls hi desaprobé, de cedir la privativa al empressari que 'n dongués més.

—Quinas proposicions fa vosté? preguntan al un.

—Jo, asseguro trenta representacions á 80 pessetas cada una.

—Ja es una cosa un xich enrahonada, pénsan los autors. ¿Y vosté, dihen al altre empressari, qué assegura?

—Jo, respón l'interrogat, al mateix preu de 80 pessetas cada representació, n'asseguro 50 y las pago per endeavant.

Diuen que qui te l'ase fa 'l preu; y aquí váren fe 'l preu á ne 'ls que tenian l'ase.

Los autors, que son tres, dos del llibreto y un de la música, sense pensarshi més, váren acceptá l'oferta del segon empressari, y nosaltres en lloch d'aquells hauriam fet lo mateix, com també hauriam admés los vuit cents duros que l'agraciat ab la privativa 'ls hi va pagar bitllo-bitllo.

Lo que 'ns hauriam guardat bé de fer, es l'oferta dels empressaris, y molt més si fóssem autors dramàtics de provincias, com tenim entés que ho es lo qui 's va quedá ab la privativa.

Los negocis d'aquesta mena, fan que 'ls autors de Madrid siguin cada dia més exigents ab las empreses teatrals de provincias de lo qual aquestas ne resultan perjudicadas en últim resultat. En lo cás que 'ns ocupa, encara que segons sembla l'obra subastada va tenir éxit, veurém si á l'empresa li sortiran bé 'ls comptes, perque sobre aquest gasto, ara bé 'l de posar en escena l'obra.

Per altra part, com que semblants proposicions no més se fan als autors de Madrid, los que escriuen en las demés provincias resultan protergats, y aixó deurían tenirho en consideració las empresas que no son madrilenyas y especialment los empressaris que son provincians.

Y com si aixó no sigués prou, encara hi ha més. Lo decorat de l'obra madrilenya, que una empresa barcelonina ha d'explotar en Barcelona, ha sigut encarregat á Madrid. Los Soler y Rovirosa, Urgellés, Vilumara, Moragas y tants d'altres pintors escenógrafos de mérit sobresalient, reconegut en tota Espanya, y d'algún d'ells fins en l'estranger, no s'ha estimat que fossen dignes de pintar una decoració per una sarsueleta.

Devant d'un escenógrafo de Madrid, los autors dels decorats de *La Magdalena*, del *Judas*, de *La Boja* y del *Monjo negre*, son pintors de quarto 'l rengla.

Aquesta es la l'història que se 'ns ha relatat; no hi posém ni hi trayém.

No sabém veure á quin fi obeheix tanta protecció artística centralista.

Ara, sols nos queda poguer admirar aquesta portentosa producció literaria-musical-escenográfica madrilenya.

¡Llástima que no 's hagi encarregat també á Madrid la part de sastreria! ¡Veyám si aquest descuyt farà caure l'obra!

CLÀ Y CATALÁ.

En un vagó de tercera

Ara al andén ens trobém d'una estació qualsevol; allí un jove de *xarol* y una nena hi trobarem. La nena dú la mamá y tot sol ne vá 'n Faustito, es lo seu nom y es pollito que depén de son papá. La nena sembla aixerida, la mamá una toca-son y lo jove un trapalón que du vida molt corrida. Nostra parella se troba en un cotxe de tercera: la nena está riallera y en Faustito busca y proba.
—Digui y dispensi vosté...
—(Aquest jove si qu' es maco.)
—Que la molesta 'l tabaco?
—No senyó.

—Donchs fumaré.
—Vosté es molt condescendent!
—Vaja, no 't distregas noya, mira quin pisatje

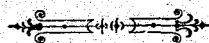
—Es joya
—Qu' es guassón.
—Y qu' es dolenta; sab que sembla fet esprés lo anar sols en eix vagó?
—Donchs á mi 'm sembla que no.
—Vosté dispensi

—De rés.
Quins joves més atrevits; miri que ho veu la mamá estigui...

—Que dormiré?
—No sigui tan llarch de dits.
—Digui, digui, que dorm fort?
—Oh! ni un canó la desperta, pero ab tot estigui alerta
—(Eixa nena es un tresor)
Pausa llarga 'l temps transcorra, los ulls parlan y la són ja fa dú 'l diapason á la vella y lo tren corra.
—Sembla que ja s' ha adormit?
—Ay miréu qu' es forta cosa! apartis.

—Y qu' es hermosa!
—(Quin jove més aixerit).
Se vá enfosquint lo vagó, se sent una rialleta, una que altra parauleta y mesclat algun petó.
—Que fá arar qu' es tronerat!
—Miri, ara vé un tunel y desitjo trobá 'l cel dintre un vagó de tercera.
Y los dos apretadets volen satisfé 'l que 'ls tenta... quan se senten de repenta:
—¿Qu' em donarán los bitllets?

JOSEPH CASELLAS.

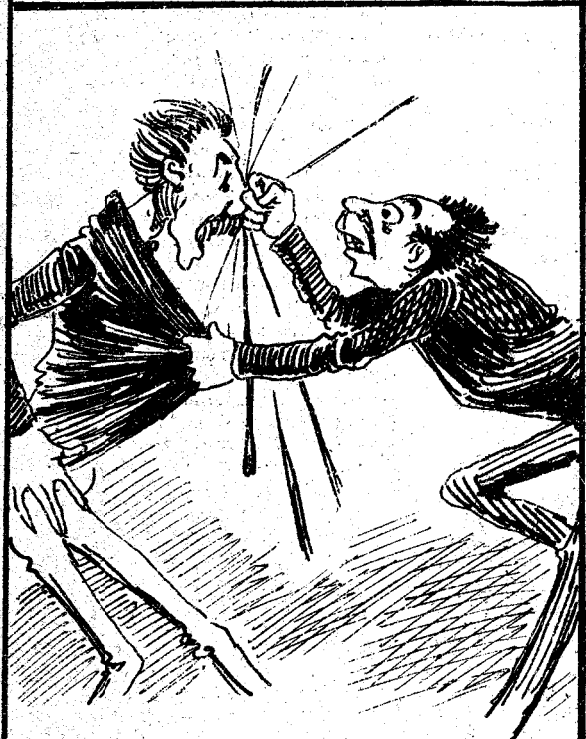
ANUNCIS

Las llangonissas de Vich
devant meu, pèrden lo plet.
Rés hi ha útil com l' Estret
de la carn de Liebig.

Las políticas distintas
devant meu s' han d' abaixá;
fins lo mès republicà
vol la reyna de las tintas.

—Vosté sembla que se 'n fum
de lo que es lo meu licor.
—No s' ho prengui ab tant furor.
—¡Ah! ¿se 'n riur? Dons tingui: ¡Pum!

—Si tens cap debilitat,
sé un remey cert, y no m' erro.
—¿Qué vols dir? ¿Aixarop de ferro?
—No, no; de rave yodat.

LA GOSSETA COL-Y-FLOR DEL COMTE DE ROCA-ARGENT

Llegenda romanesca del segle divuit

Lo Comte de Roca-Argent noble y poderós senyor, al qui tribut li rendeixan trescents pobles de l' entorn. se troba á dintre sa cambra capficat y coratjós com si alguna de molt crespá li robés la pau del cor.

En vá capitans y patges y fins ranxeros y tot, fentli deu mil cortesias tractan de darli consol.

En vá reb de moltras vilas á tot hora comissions oferintli pansas, prunas y albercochs del pinyol dols.

En vá li venta las moscas una ninfa com un sol, tement que alguna li puji en lo nás, portant trastorns, es inútil; de cap modo pot son mal trobar conhort y si dura semblant crisis pensan que 's tornarà boig.

Pero ¿Qué tē? ¿qué li passa? ¿qué li passa al brau senyor? ¿quina pena l' atormenta? ¿quin neguit li causa dols?

¡Una gossa que tenia que li deyan Col-y-flor fa tres dias qu' es perduda y ningú la troba en lloch..!

II

—¡A mí, terribles mesnadas! ¡A mí, arquers y almogavars! ¡A mí capitans de punta y guerreros de Calaf.

Ab las eynas esmoladas y al crit de ¡firám, firám! á buscarme la perduda correu tots per la ciutat, y ¡ay! d' aquell que la detinga ¡ay! d' aquell desventurat que la guardi engrillonada pera ferli voltar l' ast.

No li valdrán plors ni queixas, ni los drets de ciutadá, prometo jugar desd' are á pilota ab lo seu cap. Los meş ardits, de vosaltres entrin en la Casa-gran y si aquells del Llás la tenen siguin victimas del llás.

Apa, aneu, y ¡Via fora! ¡Via fora! els meus soldats no deixeu fonda ni casa, ni recó per registrar. Y si tot aixó es inútil, si no 's troba en cap forat la gossa de mas entranyas la gossa qu' estimo tant;

agafeu tots los gitanos de Barcino y sos voltans y dintre d' una masmorra manteniulos ben tancats, puig jo jú per la memoria de sant Roch y del seu cá, en venjansa de la gossa ¡enforcarlos cap per vall!

III

A dintre d' un calabosso fosch, humit, rónch y estret quaranta y quatre garenos fréstechs clams llenans al cel.

Tranquils los pobrets vivian ocupats en sos *quefers*, quan voltats per cent esbirros se veieren de moment, los quals sense oure protestas ni fer cás de sos geméchs, de sas llars los arrancaren com si fossen bandolers.

Un garenó de patillas capitoso de tots ells que si be es xaruch te niri, així 'ls parla ab ronca veu:

—«¡Ay payets! quina desgracia! ¡quina desgracia, payets, per nosaltres es vinguda si no 's troba la xuqué! (1)

La pretenyi (2) sens conciencia mala partida 'ns ha fet y potser vol *munrrabarnos* (3) dins d' aquesta *estaribel*, (4) L' *escatxá* (5) de la justicia *munrrabant* (6) á tort y á dret per la mes petita *bronca* (7) deixa á los *jurós* (8) sens pé. Ab aixó, alerta la *muy* (9) teniu compte com *grasneu* (10) que 'ls *airots* (11) son molt *fuleros* (12) y á *vaspella* (13) tots aném.

Un garenó xató y magre, no fent cás d' aquets concells —¡Calieu *camaire!*—va dirli— ¡Mal llampl *camaire*, calleu. Puig, pels ossos de mos pares, y de tots los meus parents si á n' aquí l' *aratxi* (14) passo y á la *borda* (15) no torném

sense *jurba* (16) ni *ganyip* (17) ma *rumi* (18) y los meus fillets qui ni un trós d' *arunyi* (19) tenen. Malehiran lo *rut de Bels* (20)
—Sentint aixó, tots los altres d' ays donan com un concert quan del calabós la porta s' obri, entrant l' escarceller.

IV

—No vull escoltar paraulas!
no vull tindre compassió!
si no 'm torneu la *gosseta* morireu de mala mort!

Aixó ab ira concentrada diu lo Comte qu' está foll als infelissos *garenos* que li demanan perdó.

Quan tot d' una entrá en la sala un patge y tot alegroy cridá: ¡Victorial ¡Victorial ja tenim la *Col-y-flor*!

—¡Qué dius are! ¿no m' enganyas?

—Li juro qu' es de debó,
—¿Ahont es?—Un home la porta, l' ha trobada prop del Clot.
—¿Qui la tenia?—Ningú anava á darrera un gós llapantlo y fentli carícias
—¡Pobretal Massa bon cor! que entri, que entri, desseguida! y á tal ordre, en lo saló penetran un *ciudadá*, la *gossa* y un gós buldoch.

La *gosseta* al veure al Comte puja á sa falda d' un bot y tot remenant la quá d' alegria fa grinyols.

Al Comte li cauhen llágrimas de ternura, y plé de goig als morros de la *gosseta* imprimeix deu mil petóns...

—Té bon home, per regalo trenta duros, tots en or, ja que me has tornat la *gossa* vull ser mes que generós

y vosaltres gent gitana que esquileu á dret y á tort, ja podeu tornar desd' are á esquilar burros pel mon.

En tant jo que de la *gossa* conéch avuy las passións, penso tenirla lligada sols per evitar trastorns.

Aquí fineix la llegenda de la *gossa Col-y-flor* y del Comte Roca-Argent alt y poderós senyor.

PAU DE LA LAYA.

1. Gossa. 2. Policia. 3. Esquilarnos.
4. Presó. 5. Estisora. 6. Esquilant.
7. Escandol. 8. Matxos. 9. Llengua.
10. Com parléu. 11. Polissóns.
12. Dolents. 13. Presiri. 14. Nit
15. Casa. 16. Aygua. 17. Vianda
18. Dona. 19. Gat.
20. Frase gitanesca intraduhible.

LO MESTRE D' ESTUDI

LEMA

Perque ensenyo jo no sé á llegir l' A. B. C. D.

¡Válgam Deu! en nom del pare, del fill, y la seva mare y dels sants del paradís: escoltème sens malícia, y després feuli justicia á n' aquest pobre infelís.

Jo soch un mestre d' estudi, qu' espero que la sort mudi per poguer rosegat pá: prim com un mánch d' escombra, jo no soch jo, soch la sombra del que un dia grás va está.

Miréume be: cara llisa: gróch com una poetisa, llarch y prim com un fideu, l' abstinencia 'm fa tanoca, y ma boca, ja no es boca; es un bussón de correu.

Com que tant magre la ballo, per divertirme badallo y 'l badall resulta hermós, contudent, fort, atrevit: molt semblant á un *do de pit* per no dir á un *fa de cós*.

Las dents las tinch esmoladas blancas, netas, ben cuydadas perque may menjo calent, lo menjá no se 'm torna agre: tothom me diu: —¡Qu' estás magre!— y 's burla de mi la gent.

De la fam entre las garras, menjo 'l guix de las pissarras cartipassos y carpetas:

y tinch un sant Bartomeu que me l' hi he menjat un peu com peu de porch ab monjetas.

Tothom me diu:—Vosté 's destre, per ensenyar, es bon mestre.— y aixó jo be prou que ho sé: tot ho ensenyo mot per mot y per ensenyarho tot, ¡ja no ho se 'l que ensenyaré!

—¡Nostre pa de cada dia!— dich resant ab alegría perque 'l que resa no peca: prou reso com un tanoca, ¡pero cal ni pa ni coca, com mes reso, menos teca.

Encar que no 'm son simpátichs jo faig cálculs matemátichs y no se perque 'm molesto: trech cómptes y 'm mortifico, y quan crech que multiplico resulta que sempre resto.

La quixalla que m' apura fent cosas de criatura me fa passá 'l pelegrí; l' un molántse 'm don matraca, mentres l' altre á la casaca m' hi planta algún redolí.

Y si perdo la xaveta y faig ús de la palmeta pegantlos quatre trompassos, lo noy ho diu á sa mare, aquesta ho diu á son pare, y aquet vé y 'm trenca 'ls nassos.

Es dir que estich aburrit, mort de gana, defallit y veig la vida molt trista: las camas me fan tentinas, tinch lo coll plé de tranyinas, y de lleganyas la vista.

No tinch donchs altre remey ja que així es del mon la lley, que mori estant convensut de que sols lo burro menja, y que 'l que estudia 's penja resultant ser més llanut.

¡Pero nol jo ans de mori y de que 's burlin de mí per consentir tal contrast, no vull serne més pabana, si tant m' apreta la gana mato un noy y 'l faig al ast.

Y diga després lo mon al contemplar tal afront que á tots deixi d' ira plens, que seguint eixas palestras los mestres no serém mestres puig serém, devora néns.

Altres mestre l' escoltava apróp seu, y murmurava ab cara de sentiment y cansat de badallá: —cuatre anys justets avuy fá que no menjo res calent—

JOSEPH PLANÁS

Teatros

PRINCIPAL

En la *Nuestra señora* preciosa comedia de Arniches, sentiren aplausos per son bon desempenyo las señoras Alverá y Pino y los señors Palmada y Riquelme.

Sens dupte que la bufonada caballeresca de Granés: *El voto del caballero* deu gran part de lo bon éxit que ha obtingut á la inmillorable execussió que li dongueren las señoras Rodríguez y Ruiz y los señors Cerbón, Palmada y Peña, sobressortint d' un modo notable, lo senyor Cerbón que demostrá possehir condicions notables d' actor bufo.

Lo conegut quadro de costúms militars, titolat: *El cuar-*

to de banderas, fou com sempre celebrat, distingintshi en son desempenyo la sens rival senyora Alverá en la triple viuda veientse molt ben secundada per la senyora Pino y los señors Cerbón, Palmada, Riquelme, Peña y demés actors.

Las representacions de *Coro de señoras* han donat ocasió pera de nou aplaudirse á la senyoreta Montes, participant també de igual distinció los señors Palmada y Riquelme, si bé aquest actor trobarem recarregá massa lo poeta.

Desde dilluns ha permanescut tancat aquest teatro á causa segóns s' assegura de que D. Ricart Valero, empressari de gastos y arrendatari del teatro, ha faltat á sos compromisos trobantse en descóbert ab las dependencias de la casa y propietat literaria de las obras representadas.

CIRCO BARCELONÉS

Acertat estigué lo senyor Liern en dedicar á la senyoreta Martínez la sarzuela *Pizpereta* ja que ab lo bombó de la dedicatòria logra que se donguin de dita obra algunas representacions en teatros que formi part la esmentada artista, y que á no reunir tal circumstancia quedaria dormint en lo mes complert abandono.

En *Niña Pancho* trobá la senyoreta Martínez nova ocasió de lograr l'aplauso ja que sapigué impregnar á la *cocotte* y *cigarreira* de cert *chic*, arrebatador en lo públich.

En lo desempenyo l'acompanyá ab acert la senyora Ascencio y ab complert abandono lo senyor Posac.

La reproducció *Plato del dia* sols serví peralcansar sobrias entradas en las funcions del dissapte y diumenje y lograr un just aplauso lo mestre senyor Cotó al acabarse la preciosa sinfonia.

Pera áhír dimecres estava anunciat lo benefici de la diva Martínez, habentse lograt vendre tota la localitat en comptaduria.

Es la millor mostra de simpatia en que té nostre públich á sa predilecta artista flamenca.

ROMEÀ

Dijous passat s'estrená per íi *La gran idea*, pessa del senyor Alsina y Cios, qual obreta féu riurer en certs moments per alguns xistes *fandangueros*, pero que literariament jutjada no está á gran altura. Son argument es tan petit que apenas se nota y la gran idea que en ella 's vol desarrollar resulta, de tant estrambótica, poch interessant.

Lo primer dia, *La Passió* va fer riurer al públich en lloch de commórel, puig la veritat, la obra resultá de teatrillo de fora. Mal ensajada y pitjor desempenyada per alguns actors, aixó barrejat ab una llarga série d'incidentes cómichs que s'hi escaygueren, va promoure tal riota entre 'ls espectadors que molts eran los que esvalotavan lo galliner.

Algunas decoracions de molt mal gust, com per exemple la del carrer d'Amargura que sembla una fabrica de Sans y la del Calvari, un pessebre. La maquinària tot lo malament imaginable.

Diumenje tarde y nit se repetiren las representacions de *La Passió* y vam notar que estava mes ben ensajada.

Dillúns ab lo drama *Pedro el bastardo* y la humorada *Lo teatro per dins* feu son benefici lo senyor Santolaria guanyant regalos y un casi plé.

Per avuy está anunciada la funció en honor de don Frederick Soler ab *La Rondalla del infern* y *Cura de moro*.

Per demà divendres benefici del actor senyor Moragas ab l'estreno del drama castellá en 3 actes, arreglat pel beneficiat, *La fuerza del ejemplo*, y las sarzuelas *Niña Pancho* y *Ya somos tres* en qual primera pendrà part l'aplaudida tipla donya Asunción Martí de Moragas.

Pera dillúns lo del actor de caràcter don Ramón Valls, ab l'escullit reperto següent: *Qui mes mira...* de nostre apreciable director don Conrat Roure, *Lo castell dels tres dragóns*, de Pitarra y *Servey de plata* de Figuerola Aldrofeu.

NOVEDATS

Nota de la setmana:

Segueixen las representacions del drama sacro *Magdalena*. Dillúns feu son benefici la senyoreta Catarina Fontova vejentse obsequiada ab alguns regalos y aplausos.

Lo benefici del senyor Ferrer y Codina, autor de *Magdalena*, s'ha aplasat, pera lo próxim dimàrs.

Lo del apreciable primer actor de caràcter senyor Pigrau, tindrà lloch lo vinent dillúns ab lo drama del nostre amich lo conegut escriptor S. Gomila, *Mas allá de lo digno*, lo nou monólech *Lo sarau de Llotja* y la pessa *Las Carolinas*.

Augurém al beneficiat un plé.

CATALUNYA

Apuntes del natural, quadro pictòrich-lírich, conegut ja per haberse representat en altre teatro, á no ser per la novetat de treballarhi en Ruiz y adornarse ab un parell de quadros que deixan petits per lo excitants als del *Musée vivant* que 's fan en certs cafés cantants, no creyém se sostingués gayres nits en lo cartell.

Ab ansietat s'esperava lo saynete lírich: *Los belenes* per

haber adquirít la empresa lo privilegi d'estreno y per tal motiu creurer 's de bona fé que los dits *belenes* serian una cosa notable, lo que feu sufri una gran decepció al veurer que se tractava de la obra mes insulsa é inverossimil que 's puga presentar en escena, lamentantse ab fundat motiu la concurrencia de que la direcció accepti tals esperpentos que á mes de denigrar als artistes, logran que cada dia lo públich se cridi á engany retrayentse d'assistir al teatro.

A pesar de la general protesta del públich de bona fé, en la nit del estreno, s'han dat de tal *maravilla escènica* tres representacions, sens dupte per alhagar y protegir als *eminentes* autors madrilenys, y ab detriment dels provincians que sempre logran veurer en certas empresas un complert abandono ó despreci de sas concepcions.

S'están preparant algunas obras novas y del repertori del senyor Ruiz verdader *tour de force* de la companyia.

La Empresa per sa part creyent correspondrer al favor que 'l públich li dispensa ha obtingut la esclusiva representació de *La caza del oso*, no reparant en sacrificis pecuniaris de cap classe y ademés ha lograt la contracta de la senyoreta Montes y 'l senyor Palmada.

TÍVOLI

S'ha representat *La leyenda del monje* habenthi lograt aplausos la senyora Llorens y los senyors Bosch y Castillo.

Ab la tant popular *Tempestad* debutá dimàrs últim lo tenor senyor Tamargo que venia precedit de certa fama per haber treballat en alguns teatros de Madrid, justificant en algo sa reputació ja que ab sa bonica y potentia veu lográ obtenir aplausos en casi totes las pessas musicals de la obra, habentlo acompanyat ab bastant acert las senyoras Leyda y Lorán y lo senyor Ripoll.

Pera avuy s'anuncia lo debut de la reputada primera tipla senyora Segovia, la que comensará ab *Un galito de Madrid*, sarzueleta escrita espressament per ella y *La Diva* una de sas obras mes favoritas y que hi está á major altura.

GAYARRE

De nou ha obert sas portas aquest elegant teatro ab un quadro de ópera italiana que inaugura ab la tant popular ópera de Bizet: *Carmen*, la que per son acertat desempeny foren molt aplaudits las senyoras Fábregas y Bargaglia y los senyors Bertrán y Ventura.

Diumenje se posá en escena *Lucrezia Borgia* debutant en ella nostra paysana senyoreta Vazquez (avuy Miriam) y los senyors Solassi y Gil Rey.

La senyoreta Vazquez á pesar de son important paper de protagonista y de la deficiencia de sas notas agudas, alcança aplausos en várias escenas de la obra, distinció que també participá lo senyor Solassi ab tot y sa escassa veu de tenor.

De lo senyor Gil-Rey ab dir que siguié agassatjat com en la temporada passada, queda fet son millor elogi.

Lo patje Orsini troba un fiel protagonista ab la simpática senyoreta Fábregas, donantli tot lo relleu y colorit accessari, sent aplaudidissima en la preciosa balada y brindis del tercer acte.

Coros y orquesta acertats baix la acertada direcció del mestre senyor Petri.

'S prepara *Gli-Ugonotti* pera lo senyor Lluíá.

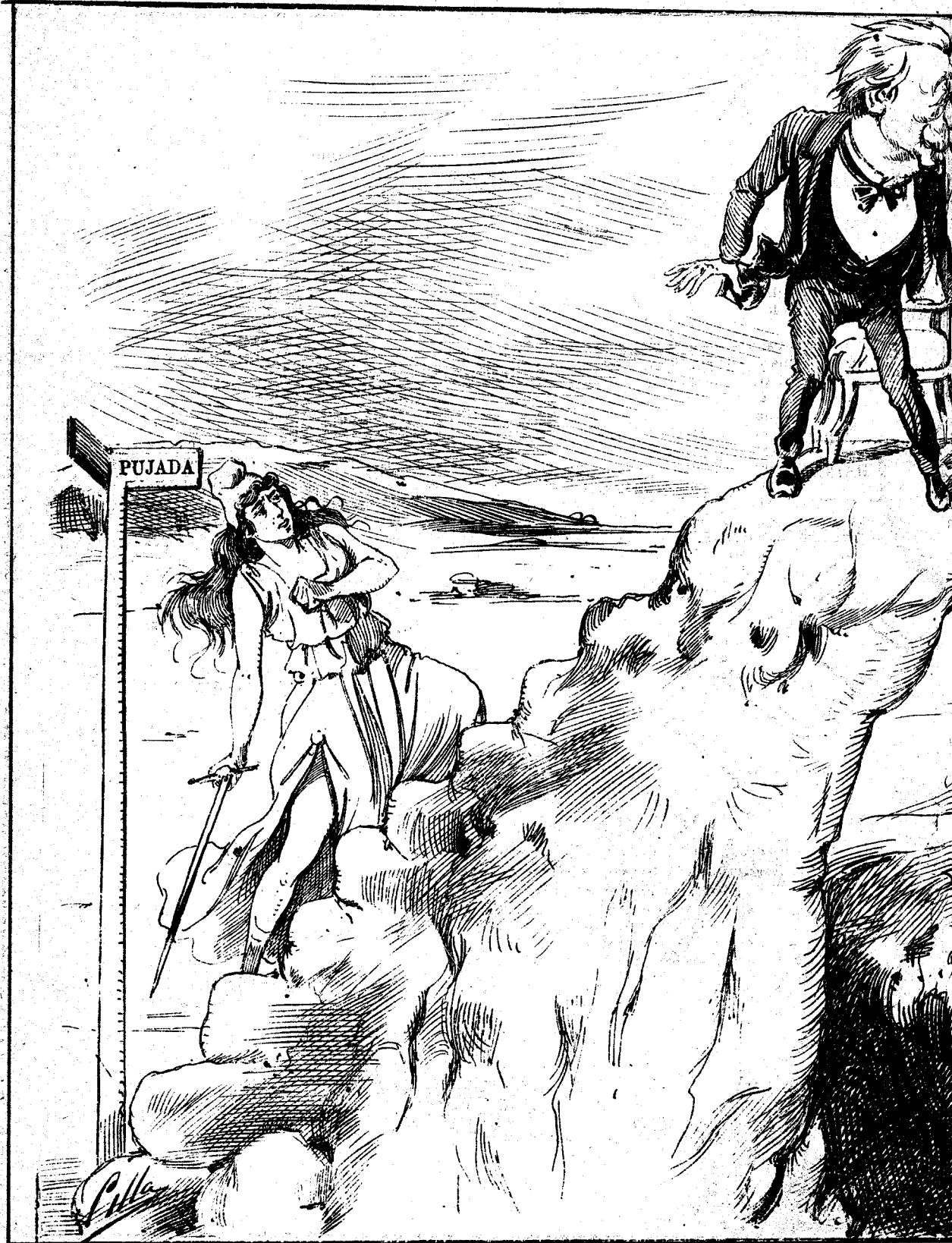
CALVO-VICO

Diumenje á la tarde y á la nit se representá lo melodrama *El guardián de los muertos* y 'l saynete arreglat pel senyor Milla *¿Palos con dinero?... vengan*, obtenint aplausos en las duas obras las senyoras Salvador y Cuello y 'ls senyors Buxens, Milla, Perelló y altres.

Se prepara per lo diumenge vinent á la nit lo benefici del apreciable actor senyor Buxens ab lo drama *La Carcajada*, la pessa *Vermouth matrimonial*, y estreno del joguet *Un vestit nou*, del senyor Milla, qual funció va dedicada á la memoria del eminent Joseph Valero, que en vida fou lo mestre del jove actor beneficiat.

Y pel dissapte dia 21 se prepara en aquest teatro una gran novetat que ja la sentirán contar á son degut temps. Per ara sols puch adelantarioshi que s'estrenarán en una mateixa nit 14 pessas catalanas de distints autors!

UN CÓMICH RETIRAT.

¡Ay, patró n
Lo pis, es de s
Si vaig pujá b
baixant, me tr

ieu sant Antoni!
abó moll.
... ¡Dimoni!
encaré 'l coll.

Per celebrá 'l centenari del descobriment de las Américas, en honor de Colón, tracta d' obrirse en aquesta ciutat un *Concurs de bellesa*, del qual ja s' han publicat las bases generals. Naturalment que 's tracta sols de premiar bellesas fe-

meninas, porque ellas son las que forman lo bell sexo.

Lo concurs será espanyol-francés.

Se 'ns ocorren tres preguntas:

¿Qué té que veure la bellesa ab lo descobriment ó 'l descobridor de las Américas?

¿Per qué han d' entrar en lo concurs las francesas, no tenint res que veure Fransa ab la festa ni ab lo descobriment del nou mon?

No seria més natural que hi concorreguessin las italianas, ja que Colón era nascut en Italia?

Lo pare guardiá dels caputxins manresans sembla que es home de nirvi.

Lo Jutjat aná al convent per instruir unas diligencias judiciales y 'l reverent frare s' hi oposá ab actes de violencia y omplint d' impropis al actuari y als que l' acompanyavan.

Fins se diu que volia esquinsar las diligencias judiciales, després de firmadas, no habentho pogut realisar, gracias á l' energia del agutzil.

En vista d' aixó, 'l pare guardiá va agafarse de la corda de la campana y comensá á tocar á somatent, cridant á son aussill á la comunitat.

Ultimament se 'n aná devant de la porta y no volia deixar sortir als agents judiciales.

¿Encara dirán que la Quaresma no es útil!

Vegin sino convé que aquest frare 's debiliti á forsa de dejunis.

Sembla que solicita l' empresa del Liceo un conegut artista francés. Sigui francés, sigui espanyol l' empresari, lo que deuría procurar la Junta de propietaris, es que no tingués *inglesos*; porque gracias á aquestos, la fama del nostre Gran Teatro en l' extranger, no es gayre envejable. Si continua aixó de quedá á deure pagas als artistas y funcions als abonats, aviat los propietaris podran embolicar la seva propietat ab una fulla de julibert.

En l' administració de correus de Málaga, s' hi ha depositat una carta, ab la direcció en geroglífic, y lo particular es que la carta va arribar á mans del seu destinatari.

A nosaltres que posém la direcció ab totes las lletres y ab tots los punts y comas, moltsovint se 'ns perden las remesas que fem als corresponsals.

Si á correus ho enténen més bé, no 'ns fa res; posarém la direcció de las remesas ab geroglífic.

Lo senyor Ubach y Vinyeta na tingut la galanteria de remetre 'ns un exemplar de son últim y aplaudit drama: *La última pena*, estrenat en la present temporada en lo teatro de Novedats.

Agrehim la deferencia.

La premsa diaria de nostra capital com á curiosi tat nos diu que vuyt joves de Tarrasa, projectan realisar un viatge per Europa ab una tartana.

Aixó es res, com deya lo clown Tony-Grice, comparat ab la originalissima *gran idea* que anys enrra tingueren vairs *tranquils* de l' *escullida* societat Taller Embut, que en un moment de necessitat anaren á París á fer *pi, pi*.

Hem d' felicitar calurosament al eminent mestre D. Joan Goula, no sols per l' éxit que obtenen en Madrit las sevas obras, que dóna á coneixer en los concerts que ell mateix dirigeix en lo Príncep Alfonso, sino també porque ha fet que la Societat Espanyola de Concerts, executés «La Euterpen», l' hermosa sinfonia en la que 'l mestre Manent va transcriurehi las principals melodias del popular Joseph Anselm Clavé, fent lo senyor Goula que 'ls madrilenyas aplaudeixin los cants característichs de Catalunya.

Hem examinat la fulla dirigida als electors del districte de Sant Feliu de Llobregat, en la qual resulta demostrat que, á pesar d' haber obtingut majoria de vots lo senyor Rubau Donadeu, en las últimas eleccions per diputats á Corts, sigué proclamat elegit lo Sr. Comas Masferrer.

Aixó 's demostrará també segurament al discutirse l' acta del Sr. Comas, ab tots los punts y comas; y la justicia posará 'l punt final al assumpto, dihent que 'l verdader elegit es lo Sr. Rubau. Aixó es lo que dignament s' espera.

Una de las cosas que mes nos ha sobtat al llegar aquesta fulla es l' atmósfera política que 's respira en lo poble d' Esplugas. Hi ha 259 votants, y han resultat 259 vots, tots á favor del Sr. Comas. Fins algún de malalt que n' hi había va deixar lo llit pera anar á votar, y 'ls que hi había fora del poble váren presentarshi lo dia de la votació per usar del seu dret.

La sort es que tots los electors pensan de la mateixa manera; sino, ab l' efervescencia política que 's veu que hi ha á Esplugas, cada dia hi hauria rahóns.

Aixó no es una *tupinada*, senyor Comas Masferrer; aixó es una *cassolada*.

A un banquer de Cervera se li han *extraviat* los llibres comercials.

Un subjecte interessat en que 'ls llibres apareguin, ha ofert vint mil pessetas á qui 'ls trobi, y aixis ho ha publicat en los periódichs.

¿Extraviarse uns llibres comercials!

Senyor banquer: ¿ja s' ha mirat bé las butxacas de l' armilla? Miriho, porque es fácil que se li hagin amagat entremetj dels céntims.

L' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, ha acordat dirigirse als Bisbes de las Diócessis catalanas, porque se serveixin ordenar rogativas porque plogui.

No sabém com es que uns remeys tan bons com aquets contra las sequias, tarden tant á aplicarse.

Si s' hi hagués pensat avans, la falta de pluja no hauria ocasionat los mals que ja ha ocasionat á l' agricultura.

Un' altra vegada, senyor Institut, no s' ho esperi tant tart.

Nostre antich director lo senyor Ferrer y Codina, ha tingut la finesa de enviarnos un exemplar luxosament imprés de son celebrat drama *Magdalena* que ab tant aplauso se representa en lo teatro de Novedats y quals exemplars se venen á 2 pessetas en la litografia de Ribera y Estany, S. Ramón, 5.

BALL FLAMENCH

Ella te un pamet diví
y una gracia de primera;
pero lo qu' es ell, per mi
déu ser fill de Vallvidrera.

Cassa y Pesca

AL MEU IL-LUSTRAT AMICH D. LLUIS CABALLERO

o no sè perque han d' existir personas qu' están mes vanitosas de lo que fan malament que de lo que fan bè. Homes de fama hi ha hagut á qui ha satisfet mes sentir l' adulació de que giravan perfectament las americanas al revés ó que no tenían *maton* en fer lo bacallá ab pansás y pinyóns, que la mes alta alabansa á sas bellas obras d' art.

Lo senyor Corróns, reputat sastre dels gomosos de Barcelona, está en la creencia de que ab una escopeta á las mans no hi ha cunill que 'l resisteixi, per mesqu' un cop volentne matar un, s' en va emportar ab la perdigonada, mitj nas d' un guarda-bosch que hi havia cinquanta passas á má esquerra de la bestio'a; y 'l senyor Roig, forner vehi del sastre, que 's distingeix en fer las cocas ab salsitxas y pebrots, via persuadit de que encare no ha nascut l' home que pesqui millor qu' ell las angulas y llubarros.

Lo senyor Corróns y 'l aenyor Roig, boy prenent café al Condal, van resóldrer anar un día feyner á la punta del Llobregat á matar algun cunillot y pescar algun llubarro, en companyia dels seus dos hereus, l' ataconador de la cantonada, lo nebot d' aquest y un gomós á qui vestia 'l senyor Corróns, ser desgraciats que no podia montar á caball sense anar de quatre grapas, ni enfilar-se á la barra fixa del gimnás sense caurer de clatell.

A pesar de que la fornera va dir á son marit que potser lo pescarian á n' ell per llubarro y d' haver recordat al sastre, la sèva dona, lo fet del nas del guarda-bosch que 'ls va costar uns quants duros de paper sellat, un dijous á las sis del matí se reunia la comitiva devant del monument á Colón.

Aquesta se dividia en dos seccions: una de cassa y un' altra de pesca, baix la respectiva direcció del sastre y 'l forner. Formavan part de la primera lo fill del sastre que havia de desempenyar lo carrech de gos de son pare, y 'l gomós qu' ab un *traje* complert de cassador, ab gorra peluda de color blau de Prússia, mes que persona semblava un gos d' aygua. Van aillistarse á la secció de pesca, lo fill del forner, encarregat de portar los útils de pescar, y 'l nebot de l' ataconador, xicot alt y prim com un espárrech, gran aficionat á cassar moscas. Al ataconador se 'l va nombrar ranxero de las duas seccions.

Caminant tots ab delit, com sol passar al principi de tota marxa, van arribar al Llobregat en hora y mitja escassa, y un cop allí, se va procedir per primera providencia á la destrucció de un parell de costellas per barba, remullantlas ab llarchs tragos del vi de las bètas.

Durant l' esmorsar van portarse tots com uns héroes; pero eran ja quarts de nou y s' havia de donar comensament á la cassa y pesca; aixís es que 'l sastre y 'l forner van reunir als seus *soldats* respectivus y va marxar cada qual pe 'l seu cantó, no sense advertir avants al aspirant á sabater, que, á las dotze tingués lo dinar á punt, perque ells sobre 'l mitj-dia s' hi deixarian caurer.

Feya prop d' un' hora y mitja que 'l senyor Roig, son fill y en Geroni, ó siga 'l nebot de l' ataconador, esperavan, ab ansietat, que 'ls peixos piquessin las borlas de cuchs qu' introduhian dintre de l' aygua, sense lograr sos desitjos; y que 'l senyor Corróns y sos companys caminavan fent uns ulls com unas taronjas y saltantlos hi cor al sentir mourer una fulla, trobantse en aquest moment sense saberho, á unas trenta passas del lloch ahont hi havia lo forner ab la sèva parella. Tot de cop va exclamar lo fill del sastre:

—¡Ay, papa, papa; per entre mitj d' aquellas matas he vist passar un cunill!

—Cap ahont ha tirat?—van preguntar á un temps son pare y 'l gomós, mirant per tots cantons.

—¡Ay!.. ¿lo veuen?.. Are s' en vá cap al riu.

Van sentirse dos tiros, y 'l pobre indefens que be-bent en lo riu s' estava, va ser ferit joh casualitat! per las armas d' aquells cassadors de nyigui-nyogui, que van veure ab desconsol, com la corrent del riu se 'ls emportava la bestiola que pensavan poder penjar en lo sarró. ¡Qué Deu los dongui mes sórt en lo restant de la jornada!

Los *pescadors* van sentir, ab enveja, las escopetadas de sos companys, sense pensar que ben prompte farian pesquera, puig lo *cunill* qu' havian ferit aquestos, qu' era—¡horror!—un gat gris, arrastrat per las ayguas anava baixant rabiós y al passar frech á frech de la má d' en Geroni, introduhida dintre de l' aygua ab la borla de cuchs, va clavarli dentellada al dit gros.

—¡Ay, ay, senyor Roig!—va eridar lo pacient—ja tinch lo llubarro aquí, pero en lloch de mossegar los cuchs se m' ha aferrat al dit gros que me 'l cuida fer malbé.

—Tréulo á fora, cuita, que no s' escapi. Aquí téns lo cove.

Va sortir la bèstia agafada fortament á la má d' en Geroni, pero al veure la cara farrenya del forner qu' estava parant lo cove, va pegar un bot y li va clavar las ungles al nas y las dents á l' aurella dreta, d' ahont no 's va despendrer fins que va arribar, als crits d' assistencia del fill del senyor Roig, un barquer del riu, 'l qual describint un semi-cércol ab un rém qu' empu-nyava, va clavar patacada al gat, ab tan mala sórt, que va arregar una cama del noy del forner, qu' estava á dos passos de son pare, qui veyent anar de tomballons al seu xicot, olvidant que 'l barquer era son salvador, va increpar durament á n' aquest, increpació que fou contestada ab un cop de puny de *padre y muy señor mio*.

Mes morts que vius s' en van anar los tres pescadors á reunirse ab l' ataconador, á qui van trovar fent un arrós á la milanesa que va ferlos olvidar la sèva desgracia. Y com que comensavan á tenir mal de cor, quan l' arrós va estar llest, sense esperar als cassadors, ab l' excusa de que 'ls convenia pendrer aliment, van omplirsen los plats, posantse á menjar dessèguida; pero lo forner va haver de parar á las tres culleradas perque un tall que creya ser un tros de pernil, al mossegarlo va resistirse com era natural, puig era un tros de sola que l' ataconador portava á la butxaca y qu' havia tirat al arrós distretament.

Havent deixat tots l' arrós, lo forner se va posar á tallar un pollastre rostít, pero tampoch los fou possible satisfer son apétit, puig l' ataconador qu' era tan

mal cuyner com mals pescadors los altres havia rostit lo pollastre sense netejarlo del tot.

Eran las tres de la tarde y 'ls cassadors no s'havien vist encare, á pesar d'haverse senyalat lo mitj-dia pera dinar.

Quan lo senyor Roig, tement que 'ls hagués passat alguna desgracia se disposava á anar en busca del senyor Corróns y 'ls acompanyants van veurer sortir d'un bosquet de pins al sastre y son fill trajinant al gomós com si fós un bayart.

¿Qué havia ocorregut?

Lo gomós que s'havia separat un xich dels seus companys, va tenir necessitat d'evacuar *certaines diligencias* col·locant-se ab tal fi detras d'una mata; pero lo sastre que era á la vora d'aquesta y que com sabém tenia tan mala punteria, va pendrer la gorra del gomós per un ànech y va disparar l'escopeta ferintlo, no del cap, sinó d'altre siti mes posterior.

¡Tirém un vel sobre tanta desgracia!

Si 'l sastre, forner y ataconador, haguessin estat treballant del seu ofici sense ficarse en lo que no entenen y 'l gomós s'hagués estat fent nosa á la cantonada de can Llibre, única cosa pera que serveix, no haurían sigut com van ser la riota de tot lo vehinat.

A. GUASCH TOMBAS.

Repichs

L'Exposició de Bellas Arts que 's projecta celebrar en aquesta capital, ja ha realitat un acte.

L'alcalde convocá á la Comissió organitzadora, á las autoritats y als representants de la premsa local y de la maderlenya. Donaren un tom pel palau de Bellas Arts, y per descansar de las fatigas, váren esmorsar.

Si l'Exposició resulta digna, no vindrá d'un ápat. Ara, si la cosa no 's travalla de manera que l'Exposició se fassi elogiabile, milló seria que, ara que han esmorsat, dinessin, brenessin y sopessin y donguessin al concurs lo títol d'Exposició gastronómica.

Celebrarém que aixís no sigui.

TEATRO DE ZORRILLA

Gran funció ordinaria

1. Sinfonia d'ayres francesos, ab obligat de bombo y platerets.
2. La comedia de quinze anys, ó siguin quinze actes, original de D. Manolo, titulada:

SI VINDRÉ, SI NO VINDRÉ

posada en escena ab gran aparato y comparseria de polissos y emigrats. L'alegoria final es de núvols.

3. Coro d'electors, á veus solas,

¡Malaguanyada elecció!

peça de música celestial, dirigida pel seu autor D. Pere Maymés, mestre barceloní.

4. Lo proverbi en un acte

MOLT SOROLL Y POCAS NOUS

original del senyor Bombolla.

5. Finalisarà la funció ab lo ball espanyol, de genero extranger,

LA MANOLERÍA

en lo que tant s'hi distingeix lo patró Aranya.

Entrada: un desengany. A tres quarts de quinze.

CONSELLS

En Batista es un minyó
que per res del mon s'apura;
lo volen fer regidó
y admet la candidatura.

—¡Home, no siguis criatura!
Si ab prous feynas sabs escriure
¿cóm sabrás lo que has de fé?
¡T' esposas molt á fé riure!
Avans de fé un mal papé,
pénsathi bè.

En Gregori s' vol casar,
y en tant á ferho 's disposa,
que al any nou no vol entrar
sense haver triat esposa.
—¡Home, guanyas poca cosa!
¿Que t' has venut lo judici?
Si al cap de l' any vé... un tercè,
¿d' hont treurás lo benefici?
Avans de pendre mulle,
pénsathi bè.

Lo noy del botigué, 'n Roch,
vol cursá la medecina
y es mes tonto que cap sóch.
¡No 'm cap á la barretina!
—¡Home, si t'ens una mina
ab la tenda acreditada,
deixant d'esser botigué
fas una calaverada!
Avans de dí 'l qué vols sè,
pénsathi bè.

Vol casar sa filla en Pau
ab un hereu plé de plata,
peró que á la noya plau
com lo gat plau á la rata.
—¡Home, 'l teu poch seny me mata!
¿Vols doná una vida trista
á ta filla.? ¡No pot sè!
¡Treute aquest vel de la vista!
Avans de fé 'l qué vols fé,
pénsathi bè.

Ara, 'n Batista 'm diu gat;
en Gregori, Carnestolts;
en Roch, cap aixelabrat;
y en Pau, ruch. ¡Doneuhi voltas!
¡M' está bè! Canteu absóltas
als meus consells. Plourán figas
quan d' altres ne donarè
per sentirme: ¡Malehit sigas!
¡Cá! Vaig ferme consellè
no pensant bè.

CONRAT ROURE.

Telegramas

Brusi.—Molts diumenges.—S' ha perdut la memoria del nostre *Quefe* literari. Ja no 's recorda de las inconsequencias políticas propias y censura las dels altres ab una ploma d' oca.

Molts se 'n riuhén.

MANY EFLAQ.

Principal, 9.—4 tarde.—Teatro tancat; abono penjat: propietaris á deure; pagas á satisfèr.

R. I. P.

Catalunya (Teatro Vergara).—*Belenes* dolentíssims. Aquí hi ha molta barra en questió de imposicions d' obras sense solta. Escándols, protestas dels sensats. La claque diu que 'l públich no hi entén.

PAGANO.

—Desde aquí podré explicarmho milló, perquè en lo confessionalí per-baix que 's parli, pot sentirse alguna cosa.

—Donchs si pare; 'l meu marit va haberne esment, y com que es boig va posarse fet una furia.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Es un arbre la primera,
la segona musical,
nom d' home segon-tercera
y la quarta un animal.
(Ate busca lo Total
que 's una nena pitera).

F. CARRERAS P.

II.

Afirmació es la primera,
en la segona hi vivim
y lo total, sens quimera,
es lo nom del fill d' en Quim.

V. PADRÓS.

SINONIMIA

Mira, Tot, per la Montserrat
quina total que li he comprat.

PER GALLEDA.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Célebre poeta espanyol
2 6 4 7 8 2—Poble de Catalunya.
7 6 5 3 3 2—Part del cos humà.
1 7 3 7 8—Marino célebre.
1 7 1 7—Fruyta americana.
5 8 5—Consonant.
1 2—Animal.
8—Consonant.

JOAN S. FORCADA.

TRENCA - CAPS

María Eleu

Caldas.

Formar ab aquestas llettras deguda-
ment combinadas lo títol d' un drama
catalá.

E. RUTLLAT.

QUADRAT DE PARAULAS

Sustituir los punts per lletras de
manera que llegits vertical y horison-
talment diguin: 1.ª ratlla: Població cat-
alana; 2.ª: Instrument musical; 3.ª:
Ciutat Africana; 4.ª: Nom de dona.

JOAN ESPEL.

GEROGLIFICH

X
X I X
ER

M. EMULAP.

QUADRAT NUMERICH

Sustituir los punts ab números de
modo que llegits vertical y horisonal-
men donguin per resultat 19.

UN XAVO MORUNO.

SOLUCIONS

A LO INSEKTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—Ca mi-la.
Geroglífich.—Per tresors las reynas.
Logogrifo numérich.—Relaciós.
Anagrama-Ram-Mar.

LA TOMASA

PERIÓDIC FESTIU, IL·LUSIRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 ptas
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrasat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrà diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.